

Lublańska deklaracja w sprawie odnowy miast w obliczu zmian klimatycznych

Lublana, 17 czerwca 2008 r.

Preambuła

Podczas Słoweńskiej Prezydencji Unii Europejskiej podnoszono rolę zintegrowanego projektowania urbanistycznego i planowania przestrzennego w walce ze zmianami klimatycznymi na obszarach miejskich, w kontekście zrównoważonego rozwoju.

Była to odpowiedź na Kartę Lipską w sprawie rozwoju miast europejskich, podpisaną na nieformalnym Zebraniu Ministerialnym w Sprawie Spójności Terytorialnej i Rozwoju Miast w maju 2007 r.

Europejskie Forum Polityk Architektonicznych (EFAP) wykorzystało spotkanie w Lublanie, aby zająć się wagą odnowy miast w obliczu wyzwań związanych ze zmianami klimatu.

Walka z tymi zmianami jest priorytetowym zadaniem Unii Europejskiej.

EFAP podkreśla rolę architektury, planowania przestrzennego i projektowania urbanistycznego w tworzeniu miasta pomyślnego, zrównoważonego, demokratycznego, pluralistycznego i atrakcyjnego w obliczu zmieniających się warunków klimatycznych.

Obecnie, znaczna większość obywateli Europy zamieszkuje miasta, zatem istotne jest, aby zapewnić, by ich środowisko było zdrowe, bogate pod względem kulturowym, sprzyjało rozwojowi ekonomicznemu. Jakość środowiska zbudowanego ma zasadnicze znaczenie dla życia w miastach europejskich, które chcą osiągnąć sukces. Dbalność o środowisko miejskie Karta Lipska określiła, jako „Baukultur”.

Jednakże miasta, podczas gdy zapewniają potencjał dla efektywnego energetycznie stylu życia, są zarazem miejscami najbardziej narażonymi na wpływ zmian klimatycznych, takich jak wzrost temperatur i efekt miejskiej wyspy ciepła, podnoszenie się poziomu mórz, częste burze, powodzie, epidemie.

Budynki w ponad 40% przyczyniają się do emisji CO₂ w Europie. Konieczna jest redukcja tych emisji w większości istniejącej substancji budowlanej do 2020 r., co jest częścią zobowiązań Unii Europejskiej do ograniczenia zawartości CO₂ w atmosferze i łagodzenia skali zmian klimatycznych.

Zobowiązania dotyczące polityki klimatycznej i energetycznej podjęte podczas wiosennego posiedzenia Rady Unii Europejskiej w 2007 r., wraz z odnośnym pakietem energetyczno-klimatycznym Komisji UE są ambitne ale nieodzowne. Efektywność energetyczna, wraz ze sprawą bezpieczeństwa dostaw energii, są kluczowymi elementami zintegrowanej polityki UE w sprawach klimatu, energii i strategii zrównoważonego rozwoju.

Europejskie Forum w Sprawie Polityki Rozwiązań Architektonicznych ustala, co następuje:

1. Projektowanie urbanistyczne i planowanie przestrzenne, architektura i budownictwo odgrywają podstawową rolę w łagodzeniu skali przyszłych zmian klimatycznych oraz dostosowywaniu środowiska zbudowanego do zmian, które już nastąpiły.
2. W obliczu nieuchronnych zmian klimatycznych, stosowne rozwiązania i środki zaradcze powinny być wprowadzone do strategii, planów zagospodarowania przestrzennego i projektów - przez wszystkich, których to dotyczy.
3. Dostosowywanie miast do zmieniającego się klimatu wymaga uwzględnienia zarówno środków specyficznych dla danego terenu, jak i polityki na szerszą, europejską skalę. Miasta muszą nadal efektywnie funkcjonować pod względem ekonomicznym, społecznym, środowiskowym, zachowując indywidualny charakter i konkurencyjność.
4. W planowaniu i projektowaniu miast zwartych należy zachować właściwą równowagę pomiędzy terenami zabudowanymi i zielonymi - w celu kontrolowania temperatur w obszarach zurbanizowanych, ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i zapewnienia bioróżnorodności, właściwego obiegu wody, redukcji ryzyka i skutków powodzi.
5. Dostosowywanie do zmian klimatu wymaga zmiany w podejściu do projektowania budowli i przestrzeni zewnętrznych – tak, by zapewnić odpowiednie warunki zamieszkiwania i pracy. W skrajnych przypadkach budynki, w razie występowania ekstremalnych warunków pogodowych, będą musiały zarówno zapewnić komfort, jak efektywność energetyczną przy minimalnym wpływie na środowisko (minimalny „ślad ekologiczny” – „ecological footprint”).
6. Łagodzenie nadchodzących zmian klimatycznych wymaga w Europie pilnych prac nad tą substancją budowlaną, która obecnie jest energetycznie nieefektywna.
7. Jakość architektury jest oceniana przez społeczność i każdy przywiązuje do niej dużą wagę. Rola architektury jest kluczowa w działaniach na rzecz skoordynowanego przeciwstawienia się zmianom klimatycznym na całym terytorium Unii Europejskiej.

Wobec tego Europejskie Forum Polityk Architektonicznych

- Z dużym naciskiem ponawia swój apel do instytucji Unii Europejskiej, aby w swoich działaniach zmierzających do walki ze zmianami klimatu uwzględniały wymiar architektoniczny i aby go włączyły do istniejących strategii - gdzie tylko można i jest to stosowne;
- Apeluje do Komisji i wszystkich państw członkowskich UE, aby wykorzystały pozytywny wkład architektury w sprawę spójności terytorialnej w ramach Polityki Spójności UE i Strategii Zrównoważonego Rozwoju UE, tak aby jakość architektury oraz – bardziej ogólnie – jakość środowiska zbudowanego spotkały się z należyłą uwagą w planowaniu przyszłych działań w tej dziedzinie;
- Apeluje do instytucji UE o zapewnienie odpowiednich środków dla stosownych programów badawczych;

- Apeluje do państw członkowskich i władz regionalnych, aby w pełni wykorzystwały okres przydzielania funduszy strukturalnych UE i Politykę Spójności w celu renowacji zabudowy mieszkaniowej i popiera działania Parlamentu Europejskiego zmierzające do rozszerzenia tego programu na wszystkie kraje członkowskie;
- Zobowiązuje władze na wszystkich szczeblach, aby stosowane było zintegrowane, holistyczne podejście do zrównoważonego rozwoju miast, szczególnie w procesie podnoszenia jakości istniejącego środowiska przestrzennego oraz aby znacznie obniżone było oddziaływanie na środowisko tam, gdzie można mieć na to wpływ;
- Podkreśla wagę krajowych i regionalnych struktur zarządzania - w tym na poziomie społeczności lokalnych – w podnoszeniu poziomu strategii publicznych skierowanych na poprawę środowiska zbudowanego;
- Podkreśla szczególną rolę instytucji finansowych w zapewnieniu, by cele ekorozwoju i jakości w szerokim rozumieniu, były w środowisku zbudowanym spełniane dzięki właściwym kryteriom i procedurom porównawczym („benchmarking”);
- Apeluje o większe zaangażowanie reprezentatywnych organizacji zrzeszających profesjonalistów w proces zarządzania i akcentuje ich kompetencje w znajdowaniu sposobów wprowadzenia właściwych i konkretnych rozwiązań dla ochrony interesu publicznego;
- Wzywa instytucje oświatowe, aby włączyły strategie adaptacji i łagodzenia zmian klimatycznych do programów edukacyjnych, szkoleniowych i przygotowujących do zawodu;
- Uznaje znaczącą rolę społeczeństwa obywatelskiego w podnoszeniu jakości środowiska zbudowanego i osiągnięciu zmian w postawach jednostek i zbiorowości;
- Wyraża uznanie dla Prezydencji Słoweńskiej UE za skupienie uwagi na rewitalizację miast w kontekście zmian klimatycznych i wyraźnie zachęca następne kraje obejmujące prezydencję, by opierały się na tej istotnej inicjatywie;
- Przyjmuje inicjatywę Prezydencji Francuskiej UE włączenia szerokiej tematyki architektury i zrównoważonego rozwoju przestrzennego do przygotowywanych Konkluzji Rady Unii Europejskiej.